

Karta ewidencyjna obiektu grobownictwa wojennego

Gmina: LUBOŃ

Nr ewidencyjny: 3021011_1

Rodzaj obiektu¹	Nazwa obiektu	Miejscowość
MOGIŁA ZBIOROWA	GRÓB WIĘŹNIÓW ZAMORDOWANYCH PRZEZ NIEMCÓW	LUBOŃ
Zdjęcie – widok ogólny	Kategoria	II wojna światowa

Adres województwo / powiat / gmina	WIELKOPOLSKIE / POZNAŃSKI / LUBOŃ
ulica / lokalizacja opisowa	CMENTARZ PARAFIALNY, ul. Traugutta 17
Właściciel / zarządca terenu / działka nr	Parafia pw. św. Barbary, Plac E. Bojanowskiego 8/ 302101_1.0003.AR_8.17/4
Kwaterna, rząd / ewent. lokalizacja opisowa	Południowo – wschodnia część cmentarza w pobliżu wejścia na cmentarz od ul. Drzymały. GPS: 52°20'52.8"N 16°51'00.4"E (52.348000, 16.850111)
Podstawowa informacja o pochowanych	ZAMORDOWANI WIĘŹNIOWIE OBOZU W ŻABIKOWIE - 1945 r.
Datowanie	Pomnik wystawiony najprawdopodobniej w 2002 r.
Forma ochrony	GRÓB WOJENNY
Wymiary (szer., głęb., wys.)	grób górny: 9 m x 2,6 m; grób dolny 14 m x 2,5 m. tablice boczne: 120 cm x 48 cm. tablica centralna: 80 cm x 80 cm.
Material	granit

Szkic sytuacyjny		Opis obiektu i inskrypcje			
		<p>Obiekt składa się z dwóch pomników nagrobnych wykonanych z granitu. Górny grób posiada ściankę parawanową, na której przymocowano tablice inskrypcyjne, centrum grobu stanowi krzyż łaciński. Grób dolny wykonany z poziomych, granitowych tablic. W centrum wybijający się grób w formie leżącego prostopadłościanu. Na płycie poziomej umieszczono oznaczenie określające pochodzenie i rodzaj więźniów – w tym wypadku litera „P” wpisana w czerwony trójkąt.</p> <p>Inskrypcja centralna:</p> <table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <tr> <td style="width: 50%;"> <p>PAMIĘCI TYCH, KTÓRZY NA CMENTARZU I W OBOZIE ŻABIKOWSKIM ZŁOŻYLI NAJWYŻSZĄ OFIARĘ WŁASNEGO ŻYCIA BOGU I OJCZYŹNIE BY POLSKA ŻYŁA „ŻYC BĘDĄ UMARLI TWOI” IZAJ. 26</p> </td> <td style="width: 50%;"> <p>inskrypcja po lewej stronie:</p> <p>NA WIECZNĄ CHWAŁĘ ROZSTRZELANYM NA CMENTARZU W ŻABIKOWIE PRZEZ NIEMIECKICH OKUPANTÓW ŻOŁNIERZOM ARMII KRAJOWEJ Z INSPEKTORATÓW REJONOWYCH LESZNA I ŚRODY WIELKOPOLSKIEJ 9 STYCZNIA 1945 – 18 ŻOŁNIERZY 12 STYCZNIA 1945 – 12 ŻOŁNIERZY LUBOŃ 27.09.2002</p> </td> </tr> </table>		<p>PAMIĘCI TYCH, KTÓRZY NA CMENTARZU I W OBOZIE ŻABIKOWSKIM ZŁOŻYLI NAJWYŻSZĄ OFIARĘ WŁASNEGO ŻYCIA BOGU I OJCZYŹNIE BY POLSKA ŻYŁA „ŻYC BĘDĄ UMARLI TWOI” IZAJ. 26</p>	<p>inskrypcja po lewej stronie:</p> <p>NA WIECZNĄ CHWAŁĘ ROZSTRZELANYM NA CMENTARZU W ŻABIKOWIE PRZEZ NIEMIECKICH OKUPANTÓW ŻOŁNIERZOM ARMII KRAJOWEJ Z INSPEKTORATÓW REJONOWYCH LESZNA I ŚRODY WIELKOPOLSKIEJ 9 STYCZNIA 1945 – 18 ŻOŁNIERZY 12 STYCZNIA 1945 – 12 ŻOŁNIERZY LUBOŃ 27.09.2002</p>
<p>PAMIĘCI TYCH, KTÓRZY NA CMENTARZU I W OBOZIE ŻABIKOWSKIM ZŁOŻYLI NAJWYŻSZĄ OFIARĘ WŁASNEGO ŻYCIA BOGU I OJCZYŹNIE BY POLSKA ŻYŁA „ŻYC BĘDĄ UMARLI TWOI” IZAJ. 26</p>	<p>inskrypcja po lewej stronie:</p> <p>NA WIECZNĄ CHWAŁĘ ROZSTRZELANYM NA CMENTARZU W ŻABIKOWIE PRZEZ NIEMIECKICH OKUPANTÓW ŻOŁNIERZOM ARMII KRAJOWEJ Z INSPEKTORATÓW REJONOWYCH LESZNA I ŚRODY WIELKOPOLSKIEJ 9 STYCZNIA 1945 – 18 ŻOŁNIERZY 12 STYCZNIA 1945 – 12 ŻOŁNIERZY LUBOŃ 27.09.2002</p>				
Stan zachowania i najważniejsze postulaty konserwatorskie	Bibliografia	Dane dot. osób pochowanych, okoliczności śmierci, pierwotnego miejsca pochówku; historia obiektu itp.			
<p>Grób w bardzo dobrym stanie technicznym. Zlokalizowanie pod drzewami wymaga częstszego sprzątania zarówno na obiekcie jaki i w bezpośredniej bliskości.</p> <p>W 2002 r. odsłonięto pomnik wykonany całkowicie z granitu. Obecny pomnik jest identyczny jak poprzedni.</p>	<p>Archiwum WUW, <i>karta ewidencyjna pomnika pamięci narodowej, nr 195, Luboń Żabikowo</i>, brak sygn.</p> <p>www.starty.pl</p>	<p>22 stycznia na cmentarzu w Żabikowie Niemcy rozstrzelali 33 więźniów, którzy pierwotnie przeznaczeni byli do osadzenia w obozie mieszczącym się w Żabikowie. W związku z likwidacją obozu Niemcy postanowili te osoby rozstrzelać na pobliskim cmentarzu. Dokumenty archiwalne pozwoliły na ustalenie tożsamości 18 więźniów pochodzących z pow. makowskiego – ówczesznie woj. warszawskie. Z ekspertyz lekarskich wynika, że do 33 ofiar oddano 39 strzałów z bliskiej odległości w tył głowy. W przypadku 4 ofiar nie stwierdzono obrażeń śmiertelnych i przyjęto jako przyczynę zgonu uduszenie.</p> <p>Inskrypcja dot. pochowanych na str. 3.</p>			
	Załączniki				
	<p>Zdjęcia w formie cyfrowej – stan na 06.08.2021 r.</p> <p>Załącznik nr 1 – bliższe informacje o pochowanych.</p>				
Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data, podpis):		Bartosz Biegała, 06.08.2021 r. / Aktualizacja 17.11.2022 r. BB/			

Inskrypcja dotycząca pochowanych osób:

ROZSTRZELANYM 22.01.1945 R. 33 OSOBOM
Z POWIATU MAKÓW MAZOWIECKI, Z KTÓRYCH TOŻSAMOŚĆ USTALONO

TOSIA TAŃSKA	HIERONIM KACZYŃSKI LAT 38
MIECZYŚLAW BRATKIEWICZ LAT 33	PIOTR KRAJEWSKI LAT 53
PAWEŁ BUDA	WASIL KRIWUSZYN LAT 30
WŁADYSŁAW CHRZANOWSKI LAT 47	JÓZEF LENDA LAT 42
ALBIN FABISIAK LAT 38	DOMINIK PAWŁOWSKI LAT 29
BOLESŁAW FĘSKI LAT 25	JAN SKROBECKI LAT 40
HUBERT GŁĘBICA LAT 19	STANISŁAW STACHELEK LAT 18
MIECZYŚLAW GRABOWSKI LAT 42	STANISŁAW WĄSOWICZ LAT 54
BRONISŁAW KACZOREK LAT 22	STEFAN ZAKRZEWSKI LAT 35

LUBOŃ 27.09.2002